

УДК: 316.32: 37.041

Борис ПОГРІЩУК, Георгій ХВІЧІЯ-ДУВЕ

НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНА СФЕРА ЯК ОБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Розкрито соціально-економічний контент розвитку науково-інноваційної сфери формування інфраструктури сучасного суспільства. Розвинуто ідею формування інноваційної інфраструктури на засадах реалізації концепції інноваційної модернізації суспільно-економічної системи. Доведено, що формування інноваційної інфраструктури інноваційного розвитку у контексті використання теорії модернізації суспільства асоціюється з його оновленням та впровадженням новітніх форм господарської діяльності та їх втіленням у техніко-технологічній, соціально-економічній і духовно-культурній структурах суспільства, що обумовлює потребу розробки і реалізації економічної моделі інноваційної політики модернізаційного типу; розширення залучення інвестиційних ресурсів, у тому числі шляхом виконання посередницької функції інфраструктурними інститутами. При цьому розвиток науково-інноваційної сфери сприяє формуванню національного потенціалу, що забезпечує розробку та впровадження власних інноваційних продуктів й гарантує національну ідентичність. Визначено, що для розвитку інноваційної інфраструктури сучасного суспільства необхідно реалізувати низку організаційно-економічних заходів, передусім щодо розширення потенціалу його науково-інноваційної сфери, основними серед яких є: вирішення соціально-економічних проблем держави й підвищення життєвого рівня населення; фінансове забезпечення та зростання якості наукових досліджень; формування ринкової інфраструктури; розширення інтеграційних зв'язків між навчальними закладами, науковими та виробничими організаціями; розвиток територіальної організації та інституційне забезпечення науково-інноваційної сфери, зростання рівня інвестиційної привабливості держави у міжнародному просторі.

Ключові слова: науково-інноваційна сфера, інноваційна інфраструктура, сучасне суспільство.

JEL: A 14, O39

Постановка проблеми. Науково-інноваційна сфера розвитку суспільства спрямована на вирішення низки сучасних проблем економічного, технічного, технологічного, соціального та культурного розвитку. Зважаючи на особливості формування сучасного економічного простору, розбудова інноваційної інфраструктури

© Борис Погріщук, Георгій Хвiчiя-Дуве 2018.

має вагоме значення для вдосконалення суспiльно-економiчних вiдносин, розвитку виробництва та продуктивних сил суспiльства, де науковi дослiдження виконують стимулюючу функцiю процесiв вiдтворення.

Незважаючи на вживанi заходи, очiкуваного прискореного iнновацiйного розвитку вiтчизняної економiки не вiдбувається. Однiєю з основних причин цього є нерозвиненiсть iнновацiйної iнфраструктури, яка повинна стати стрижнем формування сучасного господарського механiзму економiки на усiх її рiвнях [1, 4].

Формування iнновацiйної iнфраструктури для розвитку сучасного суспiльства потребує наукового об'рунтування та впровадження на практицi iнновацiйних механiзмiв iнституцiональних перетворень, в основу яких має бути закладено змiни прiоритетiв розвитку в напрямi соцiально-економiчних перетворень. Потреба регулювання iнфраструктурного забезпечення суспiльного розвитку обумовлена необхіднiстю надання поштовху для iнновацiйного розвитку, а також усунення низки суперечностей та негативних викликiв у процесi його реалiзацiї.

Одним з основних завдань сучасного етапу iнновацiйного розвитку економiки має стати налагодження iнтеграцiйних зв'язкiв, насамперед з науковими органiзацiями, для проведення комплексних дослiджень у сферах, що повнiстю забезпечують науковий супровiд прiоритетних галузей економiки та в перспективi провiдне мiсце краiни в свiтовому економiчному просторi [2, с. 109].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирiшенню соцiально-економiчних проблем розвитку сучасного суспiльства присвячено дослiдження багатьох науковцiв, серед них варто вiдзначити працi: В. Геєця, Т. Желюк, С. Илляшенка, О. Кириченко, В. Козика, Є. Савельєва, Н. Сiренко, I. Ховрак та iн. Проте об'рунтування потребують окреми складовi процесу формування iнновацiйної iнфраструктури сучасного суспiльства.

Метою роботи є розкриття соцiально-економiчного контенту розвитку науково-iнновацiйної сфери формування iнфраструктури сучасного суспiльства. Досягнення визначеної мети передбачає: об'рунтування формування iнновацiйної iнфраструктури на засадах реалiзацiї концепцiї iнновацiйної модернiзацiї суспiльно-економiчної системи; виявлення можливостi оновлення краiни на основi розширення потенцiалу науково-iнновацiйної сфери; розгляд iнституцiйної системи регулювання iнфраструктури суспiльного розвитку; визначення мiжнародної складової iнфраструктурного розвитку для зростання конкурентоспроможностi держави у мiжнародному просторi.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні особливе значення для вивчення та врегулювання сформованого економiчного i соцiокультурного дисбалансу має теорiя модернiзацiї, тому що в нiй закладенi саме тi механiзми, на основi яких i вiдбувається розвиток сучасного суспiльства. Методологiчною основою модернiзацiї суспiльства повинна стати концепцiя сумiсно-роздiленої діяльностi громадян, соцiальних груп, держави та iнших суб'єктiв суспiльного життя, спрямована на вирiшення сучасних завдань технiко-технологiчного, економiчного, соцiального, полiтичного i духовного розвитку [3]. У контекстi формування iнновацiйної iнфраструктури iнновацiйного розвитку використання теорiї модернiзацiї суспiльства "модернiзацiя" асоцiюється з його оновленням та впровадженням новiтнiх форм

господарської діяльності та їх втіленням у техніко-технологічній, соціально-економічній і духовно-культурній структурах суспільства, що обумовлює потребу розробки і реалізації економічної моделі інноваційної політики модернізаційного типу; розширення залучення інвестиційних ресурсів, у тому числі шляхом виконання посередницької функції інфраструктурними інститутами.

У національній доповіді “Інноваційна Україна-2020” наголошується на тому, що перехід суспільства на більш високий ступінь розвитку відбувається шляхом “заглиблення в основу” попередніх форм, що були панівними, і актуалізації нових форм. Отже, необхідно насамперед забезпечити стабільне відтворення базових соціально-економічних структур і на цій основі йти шляхом інноваційності [4, с. 14].

Реалізація концепції інноваційної модернізації суспільно-економічної системи має поєднувати інноваційний розвиток з реконструкцією системи суспільно-економічних відносин; залучення усіх наявних і формування потенційних джерел ресурсного забезпечення економічного відтворення, усунення кризових соціально-економічних явищ; значне зростання рівня інклюзивності економічного розвитку та консолідації суспільства.

Слушною є думка Т. Л. Желюк щодо розгляду концептуальних засад модернізації системи управління національною економікою, які опираються на децентралізований, інноваційний, антикризовий, сталого розвитку підходи, що забезпечують збалансований розвиток національної економіки на всіх рівнях її функціонування. Так, автор зазначає, що в основу модернізації управління національною економікою слід покласти певну архітектуру концептуальних підходів, серед яких варто виокремити [5, 99]:

– децентралізований, який пов’язаний із забезпечення балансу інтересів розвитку окремих територій і держави загалом, вирівнювання рівня розвитку адміністративно-територіальних утворень;

– інноваційно-інвестиційний підхід, який передбачає активізацію використання креативних факторів (нових знань, нанотехнологій) у забезпеченні розвитку національної економіки;

– підхід, який апелює до посилення ролі держави у сфері запобігання, нейтралізації, ліквідації деструктивних і дестабілізуючих факторів за рахунок комплексу політичних, економічних, дипломатичних, інформаційних, інституційних механізмів державного впливу, які сприятимуть економічній безпеці країни в сучасному глобальному просторі.

Отже, втручання держави має бути зосереджене на забезпеченні макроекономічної збалансованості національної економіки загалом та інституційних секторів зокрема, створенні такої системи державного управління національною економікою, яка б не лише формувала передумови для ефективного функціонування ринкового механізму, а й максимально вигідно поєднувала інтереси всіх її інституційних секторів та сприяла підвищенню конкурентоспроможності.

Саме науково-інноваційна сфера визначає темпи розвитку національного господарства та сприяє зростанню ефективності усіх його галузей. Проте унаслідок недостатньої уваги до розвитку науково-технічної сфери, структурної недосконалості економіки, наявності значної частки низько-технологічних виробництв спостерігається недостатній рівень формування інноваційного потенціалу. Розвиток та впровадження

досягнень науково-технiчного прогресу супроводжуються значною варiантнiстю ефектiв, якi взаємопов'язанi та взаємообумовленi певними чинниками: органiзацiйно-управлiнськими; економiчними, технологiчними; соцiально-полiтичними, правовими; культурними та iн.

В умовах формування економiки знань здатнiсть країн створювати та використовувати знання, зберiгати й ефективно використовувати iснуючий науково-технiчний потенцiал дозволяє отримувати конкурентнi переваги та прискорювати соцiально-економiчний розвиток суспiльства. Науковi iдеї, iнновацiї та новi технологiї стають основними факторами розвитку суспiльства поряд iз традицiйними (iнвестицiями та трудовими ресурсами), а також допомагають вирiшити проблему вичерпностi ресурсiв, максимально рацiонального їх використання. Проте, незважаючи на високий рiвень науки, вiдомi науковi школи, високу питому вагу фахiвцiв iз вищою освiтою в нацiональнiй економiцi, Українi характерна iнновацiйна криза. Низька iнновацiйна активнiсть суб'єктiв господарювання обумовлена низкою причин: вiдсутнiстю чiткої стратегiї впровадження наукоємних технологiй; вiдсутнiстю розвиненої iнновацiйної iнфраструктури; орієнтацiєю на iмпорт високотехнологiчного устаткування; недостатньою увагою до розвитку власного науково-технiчного потенцiалу; недосконалiстю iнструментiв захисту прав iнтелектуальної власностi та iн. [6].

Проблема низьких темпiв iнновацiйного розвитку держави полягає у нерозвиненостi iнновацiйної iнфраструктури та недостатньому рiвнi фiнансової пiдтримки iнновацiйної дiяльностi усiх секторiв економiки. До причин низької iнновацiйної активностi пiдприємницького сектору можна вiднести й недосконалiсть iнституцiйних, фiнансових i органiзацiйних механiзмiв та вiдсутнiсть дiєвих економiчних стимулiв для розвитку науково-iнновацiйної сфери.

До основних проблем, що гальмують iнновацiйний розвиток в Українi, можна вiднести: недостатнiсть фiнансування, що пов'язано з нестачею коштiв суб'єктiв господарювання i держави для здiйснення iнвестицiй з метою реалiзацiї iнновацiйних проектiв та вiдсутнiстю прямого стимулювання до здiйснення iнновацiйної дiяльностi; вiдсутнiсть ефективної структури та методiв використання iнновацiйного потенцiалу промислових пiдприємств; вiдсутнiсть єдиного пiдходу до оцiнки iнновацiйного потенцiалу та iнновацiйної активностi пiдприємств; недосконалiсть законодавства та невизначенiсть правових iнструментiв залучення недержавних iнвестицiй з метою розвитку економiки; нерозвиненiсть iнновацiйної iнфраструктури та недосконалiсть механiзмiв комерцiалiзацiї результатiв наукових дослiджень та розробок; невизначенiсть прiоритетiв розвитку базових галузей економiки; вiдсутнiсть науково-технiчної пiдтримки тощо [7, с. 21].

Формування ефективної iнституцiйної системи регулювання iнфраструктури суспiльного розвитку обумовлено необхіднiстю надання поштовху для ефективного функцiонування науково-iнновацiйної сфери, а також усунення негативних впливiв структурної незбалансованостi нацiональної економiки.

Соцiально-економiчний розвиток України залежить вiд рiвня науково-iнновацiйного потенцiалу, де спецiалiзованi i повсякденнi знання є джерелом економiчного i суспiльного прогресу. За таких умов науково-освiтня система покликана забезпечити

ефективну трансформацію усіх структурних елементів соціально-економічних відносин, виконуючи, окрім традиційних, нові функції: інтеграційну, інфраструктурну, інвестиційну, виробничу та ін.

Нині головна роль у формуванні додаткового продукту та соціально-економічного розвитку країн переходить від матеріальних ресурсів до інтелектуального капіталу. Так, у наукоємних галузях з уніфікованим виробництвом спостерігається зростання частки інтелектуального капіталу в собівартості продукції, що становить близько 75%. Дедалі більша частина доданої вартості формується шляхом використання знань. Саме знання сьогодні є вирішальними у забезпеченні зростання продуктивності праці. Дослідження, зокрема, свідчать, що збільшення витрат на 10% на підвищення освітнього рівня працівників сприяє зростанню продуктивності праці на 8,6%, тоді як таке саме збільшення інвестицій в обладнання дає зростання продуктивності праці лише на 3,4% [8, с. 141].

Можливості оновлення країни ґрунтуються на освітньому та науковому потенціалі суспільства, основою формування якого є людський капітал. Проте впровадження науково-інноваційної моделі суспільного розвитку потребує здійснення кардинальних перетворень в освітній та науковій сферах, удосконалення механізму взаємозв'язків науки і виробництва та створення необхідних умов для продукування інновацій.

Важливим завданням науково-освітньої практики стає не тільки вивчення відомих законів суспільного розвитку, а й формування знань щодо пошуку напрямів гармонізації суспільних відносин. Сучасне суспільство потребує високоосвічених фахівців, що орієнтуються на майбутнє, яким властивий творчий підхід до вирішення проблем сьогодення. Вирішення соціальних та економічних проблем суспільства залежить передусім від ефективності залучення наявного наукового потенціалу та використання можливостей розвитку кожного члена соціуму. Нова система цінностей вибудовується на основі компетентності, професіоналізму, сукупності знань, умінь і навичок людини, що впливає на результати діяльності не лише кожної господарської одиниці, а й соціально-економічної системи держави загалом.

Дослідженнями виявлено, що професія науковця приваблює молодь: можливістю набуття нових знань, доступу до інформації; можливостями творчої самореалізації, самоствердження, розкриття власних здібностей. Водночас найменш значущими (за частотою вибору запропонованих факторів) є: умови відпочинку, перспективи отримання соціальних вигод та досягнення матеріальних благ. Видається закономірним, що наукова діяльність приваблює суто творчими, інноваційними факторами. Найменша значущість власне матеріальних чинників свідчить про те, що на сучасному етапі наукова праця не здатна забезпечити її виконавцям отримання належних матеріальних благ та соціальних вигод [8, с. 151].

Отже, для розвитку інноваційної інфраструктури сучасного суспільства необхідно реалізувати низку організаційно-економічних заходів передусім щодо розширення потенціалу його науково-інноваційної сфери:

- вирішення соціально-економічних проблем держави та підвищення життєвого рівня населення;
- фінансове забезпечення суспільних, економічних, технічних, культурних та інших напрямів наукових досліджень та розробок;

- підвищення якості наукових досліджень через формування взаємозв'язків у науково-інноваційній сфері та системі управління освітньою, науково-дослідницькою, винахідницькою та інноваційною діяльністю;
- формування ринкової інфраструктури, спрямоване на інноваційне забезпечення та зростання економічного потенціалу суспільного розвитку;
- розширення інтеграційних зв'язків між навчальними закладами, науковими та виробничими організаціями;
- залучення до наукової діяльності молодих учених та забезпечення просування результатів їх наукових розробок та реалізації інноваційних проектів;
- розвиток територіальної організації та посилення ролі місцевих громад і потенціалу для активізації залучення до наукової та інноваційної діяльності провідних фахівців регіону;
- забезпечення зростаючих вимог суспільства і особистості в інтелектуальному розвитку через підвищення якості освіти та науки;
- інституційне забезпечення науково-інноваційної сфери, розвиток інноваційної інфраструктури через створення бізнес-інкубаторів, наукових парків та інших структур;
- зростання рівня конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості держави у міжнародному просторі;
- формування міцного інтелектуального потенціалу держави шляхом вдосконалення науково-освітньої системи адміністративно-територіальних одиниць.

Вирішення окреслених завдань сприятиме розвитку системи інноваційного підприємництва та інноваційної інфраструктури, метою чого є створення дієвих горизонтальних та вертикальних зв'язків між суб'єктами господарювання. Саме інститути інфраструктури мають забезпечити кругообіг матеріальних, фінансових та інтелектуальних потоків, створюючи раціональні економічні відносини між суб'єктами господарювання та гарантуючи системність, неперервність, динамічність, збалансованість економічних, соціальних, екологічних ефектів розвитку інноваційного підприємництва.

Основними суб'єктами інфраструктури підтримки розвитку інноваційного підприємництва є бізнес-інкубатори, наукові парки, технопарки та кластерні формування. Особливе місце в реалізації інноваційної політики держави належить також інформаційно-консультаційним службам для надання допомоги в освоєнні інновацій [9, с. 214]. Доцільно створювати національні та державні галузеві науково-технічні центри, які здійснюють комплексне вирішення найважливіших науково-технічних проблем соціального призначення з урахуванням довгострокових національних пріоритетів інноваційного розвитку.

Формування конкурентного середовища вимагає зміщення акцентів з матеріальних на користь інтелектуальних ресурсів, оскільки в основі розвитку сучасного суспільства лежать знання та досягнення науково-технічного прогресу, що зумовлюють новий технологічний рівень розвитку всіх видів діяльності та впроваджуються у практику.

Світовий досвід доводить наявність багатьох можливостей з використання науково-освітньої інфраструктури в інтересах соціально-економічного розвитку. Хоча складання стратегій та визначення пріоритетів розвитку – завдання політиків і

відповідних органів, ми, із свого боку, також можемо запропонувати ряд компонентів, до основних з яких можна віднести такі [10]:

- визначення пріоритетів розвитку науки та освіти для забезпечення конкурентоспроможності країни та її підприємств, що має реалізовуватися в системі чинників мотивації направлення коштів з бюджетів різних рівнів і приватного сектору на здобуття освіти та проведення наукових досліджень;

- вжиття комплексних заходів з усунення відомих когнітивних і функціональних розривів, наприклад, шляхом поширення компетентнісної моделі на ринку праці із залученням університетів до визначення фахових компетенцій та підтримки взаємозв'язків між різними інституціями на всьому ланцюжку операцій із знаннями – від їх створення в результаті досліджень до їх комерціалізації та накопичення фінансових результатів;

- регламентація прийняття національними і регіональними органами влади рішень на основі незалежних досліджень;

- формування та реалізація політики розвитку національної бази знань;

- реалізація програмних заходів з підвищення ефективності підприємницької діяльності університетів і науково-дослідних інститутів.

В умовах глобалізованого середовища вищі навчальні заклади мають бути агентами соціально-економічного розвитку держави і джерелами вирішення суспільних проблем. У діяльності традиційних вищих навчальних закладів необхідно поєднувати як викладацькі функції, так і науково-дослідницькі, що сприятиме підвищенню привабливості академічної освіти та науки й вирішенню питань академічної свободи, забезпеченню права на інтелектуальну власність, оновленню кадрового потенціалу держави та зменшенню впливу висококваліфікованих кадрів.

В умовах глобалізаційних викликів та формування нової науково-освітньої системи функціональними особливостями освіти є не тільки здатність використання нагромадженого досвіду та знань, а й сприйняття та використання на практиці нових наукових ідей, технічних і виробничих досягнень, що залежить від здатності розвивати ініціативність, вольові якості, новаторські здібності, сучасне мислення. Інтелектуальний капітал є вирішальним у конкурентній боротьбі на міжнародному ринку праці.

Участь України у процесі формування глобальної та європейської політики дає можливість не лише інтегруватися у світову систему як повноправному учаснику, а й впливати на її розвиток, використовувати у повному обсязі увесь наявний потенціал для відстоювання своїх національних інтересів.

Активізація міжнародної діяльності в освіті та науці повинна здійснюватися через державне регулювання міжнародного науково-технологічного співробітництва, стимулювання участі суб'єктів науково-технічної діяльності до кооперації й інтеграції в світовий науково-технологічний простір. Крім того, беззаперечним залишається і необхідність подальшої європейської інтеграції науки і освіти України відповідно до міжнародних угод, але при цьому слід враховувати, що сильні сторони вітчизняної науково-освітньої системи полягають в її автентичності, наявності багаторічного досвіду та традицій, втрату яких неможливо допустити. А тому інтеграційні

взаємовiдносини повиннi будуватися з їх врахуванням i використанням як переваг на користь розвитку країни [11, с. 210].

За умов тривалого процесу переходу України на засади сталого розвитку та через обмеженiсть достатнiх фiнансових та людських ресурсiв для його належного впровадження, участь нашої держави у мiжнародному спiвробiтництвi щодо забезпечення сталого розвитку перетворюється на джерело здiйснення нацiональних реформ та iнституцiйних перетворень всерединi держави.

Метою розширення участi українських науково-дослiдних установ у мiжнароднiй науковiй кооперацiї є створення умов для вiльного доступу українських науковцiв до свiтових наукових надбань, а особлива увага має придiлятися створенню сучасної телекомунiкацiйної iнфраструктури. Слiд надати пiдтримку виданню вiтчизняної наукової лiтератури i журналiв, а також розширити можливостi для придбання науковими бiблiотеками iноземних наукових видань. Активiзацiя мiжнародного спiвробiтництва у науково-iнновацiйнiй сферi сприятиме вирiшенню таких завдань:

- використання надбань мiжнародного науково-технiчного банку знань i iнтелектуальної продукцiї, а також її використання в спiльних проектах;
- збереження та розвиток науково-технiчної спецiалiзацiї i створення власних переваг у розподiлi працi в галузi науки i технiки; виключення дублювання при проведеннi дослiджень;
- об'єднання фiнансових зусиль i розподiлу ризикiв;
- створення умов для вирiшення глобальних проблем iнновацiйного розвитку;
- забезпечення мiжнародного захисту авторських прав;
- посилення позицiй країни в мiжнародних науково-технiчних проектах.

Основнi прiоритети України у сферi мiжнародного спiвробiтництва щодо сталого розвитку мають реалiзовуватися через iнтеграцiю вiдповiдної полiтики України з програмами європейської спiльноти; вдосконалення та приведення у вiдповiднiсть до європейських норм i стандартiв правової, нормативно-методичної та iнституцiональної баз. Для подолання розриву в змiстi освiти з потребами iнновацiйної економiки необхідно запровадити механiзми, орiєнтованi не лише на внутрiшнi соцiально-економiчнi потреби, а й на забезпечення конкурентоспроможностi українського фахiвця на свiтовому ринку працi.

Висновки. У контекстi формування iнновацiйної iнфраструктури iнновацiйного розвитку використання теорiї модернiзацiї суспiльства асоцiюється з його оновленням та впровадженням новiтнiх форм господарської дiяльностi та їх втiленням у технiко-технологiчнiй, соцiально-економiчнiй i духовно-культурнiй структурах суспiльства, що обумовлює потребу розробки i реалiзацiї економiчної моделi iнновацiйної полiтики модернiзацiйного типу; розширення залучення iнвестицiйних ресурсiв, у тому числi шляхом виконання посередницької функцiї iнфраструктурними iнститутами. При цьому розвиток науково-iнновацiйної сфери сприяє формуванню нацiонального потенцiалу, що забезпечує розробку та впровадження власних iнновацiйних продуктiв й гарантує нацiональну iдентичнiсть.

Для розвитку iнновацiйної iнфраструктури сучасного суспiльства необхідно реалiзувати низку органiзацiйно-економiчних заходiв, передусiм щодо розширення потенцiалу його науково-iнновацiйної сфери, основними серед яких є: вирiшення

соціально-економічних проблем держави й підвищення життєвого рівня населення; фінансове забезпечення та зростання якості наукових досліджень; формування ринкової інфраструктури; розширення інтеграційних зв'язків між навчальними закладами, науковими та виробничими організаціями; розвиток територіальної організації та інституційне забезпечення науково-інноваційної сфери, зростання рівня інвестиційної привабливості держави у міжнародному просторі.

Трансформаційні зрушення у науково-інноваційній сфері потребують відповідних змін в інституційному середовищі, що мають базуватися на розумінні важливості та ролі інфраструктурного забезпечення в реалізації соціально-економічного зростання і підвищенні рівня та якості життя населення. Саме інститути інфраструктури мають забезпечити кругообіг матеріальних, фінансових та інтелектуальних потоків, створюючи раціональні економічні відносини між суб'єктами господарювання та гарантуючи системність, неперервність, динамічність, збалансованість економічних, соціальних, екологічних ефектів суспільного розвитку.

Перспективи подальших досліджень. Необхідність подальших досліджень ґрунтується на потребі нарощування інноваційного потенціалу та створення механізмів інноваційного розвитку суспільно-економічних процесів.

Список використаних джерел

1. Сіренко Н. М. *Управління стратегією інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України : моногр.* / Н. М. Сіренко – Миколаїв, 2010. – 416 с.
2. Ховрак І. В. *Фінансування інноваційного розвитку: реалії та перспективи* / І. В. Ховрак // *Маркетинг і менеджмент інновацій.* – 2013. – №1. – С. 229–235.
3. *Економічні проблеми XXI століття: міжнародний та український виміри* / за ред. С. І. Юрія, Є. В. Савельєва. – К. : Знання, 2007. – 595 с.
4. Сіренко Н. М. *Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку аграрного сектора економіки [Електронний ресурс]* / Н. М. Сіренко, О. І. Мельник. – Режим доступу: [https://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/69pdf](https://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/69pdf) (дата звернення: 30.10.2017).
5. Гринько Т. В. *Інноваційний розвиток України: тенденції та проблеми* / Т. В. Гринько // *Технологический аудит и резервы производства.* 2013. – № – 1/3(9). – С. 17–21.
6. Кириченко О. А. *Інноваційний розвиток економіки в контексті сучасної теорії модернізації* / О. А. Кириченко, Ю. І. Вигівська // *Економіка та держава.* – 2011. – № 7. – С. 13–16.
7. Ільницький Д. О. *Науково-освітня інфраструктура як детермінанта глобального конкурентного лідерства* / Д. О. Ільницький // *Економіка України.* – 2016. – № 5 (654). – С. 23–38.
8. Погірщук Б. В. *Формування наукового середовища як основи розвитку інноваційної економіки* / Б. В. Погірщук // *Вісник аграрної науки Причорномор'я.* – 2014. – Вип. 3(2). – С. 101–110.
9. Козик В. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури* / В. Козик // *Європейський вектор – нові виклики та можливості : матеріали III*

Мiжнар. наук.-практ. конф. (м. Львiв, 14–16 травня 2015 р.). – Львiв : Вид-во Львiвської полiтехнiки, 2015. – 693 с.

10. Желюк Т. Л. *Детермiнанти модернiзацiї управлiння нацiональною економiкою в площинi забезпечення її збалансованого розвитку.* / Т. Л. Желюк // *Модернiзацiя управлiння нацiональною економiкою : матерiали IV Мiжнар. наук.-практ. конф. (24–25 листопада 2016 р.). – К. : КНЕУ, 2016. – 394 с.*

11. *iнновацiйна Україна 2020 : нац. доп. / за заг. ред. В. М. Гейця та iн.; НАН України. – К., 2015. – 336 с.*

References

1. Sirenko, N. M. (2010), *Upravlinnia stratehiieiu innovatsiinoho rozvytku ahrarnoho sektora ekonomiky Ukrainy [Management of the strategy of innovative development of the agrarian sector of Ukraine economy], monograph.* Mykolaiv [in Ukrainian].
2. Khovrak, I.V. (2013). *Finansuvannia innovatsiinoho rozvytku: realii ta perspektyvy [Financing innovation development: realities and prospects].* *Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and Management of Innovations, 1*, 229-235 [in Ukrainian].
3. Yurii, S. I. and Savelieva, Ye.V. (Eds.). (2007). *Ekonomichni problemy XXI stolittia: mizhnarodnyi ta ukraïnskyi vymiry [Economic problems of the XXI century: international and Ukrainian dimensions].* Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
4. Sirenko, N.M. and Melnyk, O.I. *Innovatsiine pidpriemnytstvo yak skladova stratehii rozvytku ahrarnoho sektora ekonomiky [Innovative entrepreneurship as a component of the agrarian sector development strategy].* Retrieved from [https://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/69.pdf](https://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/69.pdf) [in Ukrainian].
5. Hryenko, T. V. (2013). *Innovatsiinyi rozvytok Ukrainy: tendentsii ta problemy [Innovative development of Ukraine: trends and problems].* *Tekhnologicheskii audit i rezervy proizvodstva - Technological audit and production reserves, 1/3(9)*, 17-21 [in Ukrainian].
6. Kyrychenko, O.A. and Vyhivska, Yu.I. (2011). *Innovatsiinyi rozvytok ekonomiky v konteksti suchasnoi teorii modernizatsii [Innovative economic development in the context of modern modernization theory].* *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state, 7*, 13-16 [in Ukrainian].
7. Ilnytskyi, D. O. (2016). *Naukovo-osvitnia infrastruktura yak determinanta hlobalnoho konkurentnoho liderstva [Scientific and educational infrastructure as a determinant of global competitive leadership].* *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy, 5 (654)*, 23-38 [in Ukrainian].
8. Pogrishchuk, B. V. (2014). *Formuvannia naukovooho seredovyshcha yak osnovy rozvytku innovatsiinoi ekonomiky [Formation of the scientific environment as the basis for the development of an innovative economy].* *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomoria – Bulletin of the Agrarian Science of the Black Sea Region, 3(2)*, 101-110 [in Ukrainian].
9. Kozyk, V. (2015). *Problemy formuvannia ta rozvytku innovatsiinoi infrastruktury: yevropeyskyi vektor – novi vyklyky ta mozhlyvosti [Problems of the formation and development of innovation infrastructure: the European vector - new challenges and*

- opportunities]. Proceedings from MIIM '15: *III Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia – The Third International scientific and practical conference*. (p. 693). Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky [in Ukrainian].
10. Zheliuk, T. L. (2016). Determinanty modernizatsii upravlinnia natsionalnoi ekonomikoii v ploshchyni zabezpechennia yii zbalansovanoho rozvytku. Modernizatsiia upravlinnia natsionalnoi ekonomikoii [Determinants of modernization of national economy management in the sphere of ensuring its balanced development. Modernization of national economy management]. Proceedings from MIIM '16: *IV Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia – The Fourth International scientific and practical conference*. (p. 394). Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
11. Heiets, V. M. (Eds.). (2009). *Innovatsiina Ukraina 2020 : natsionalna dopovid [Innovative Ukraine 2020 : National Report]*. Kyiv: NAN Ukrainy [in Ukrainian].

Редакція отримала матеріал 16 червня 2018 р.